

1909 uden nærmere angivelse

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

Carl Jacobsen

FAKTA

Dokumenttype:
Tale

Sprog:
Dansk

Generel kommentar:

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Carlsberg arkiv

Emneord:
Ny Carlsberg Glyptotek, København

DOKUMENTINDHOLD

Carl Jacobsens udkast og dispositionen til en tale, han har holdt i Glyptoteket. Her uddyber han ideerne med sin kunstsamling.

TRANSSKRIFTION

I

Man sagde i gamle Dage at Verden bestod af 4 Elementer Jord Vand Luft og Ild

Vier Elemente innig gesellt

bilden das Leben, bauen die Welt siger Schiller.

Det var den materielle Side man hermed tænkte paa

Det aandelige Livs Factorer sagde m have vi lært var det Det Gode det sande det Skjønne

Det Gode lærer Religionen og Moralen og Philosophien os

Det Sande lærer Videnskaben os

Det Skjønne lærer Kunsten os at see i Naturen og Menneskelivet [over denne sætning tilføjet med sort] vi i Naturen og Menneskelivet belyst af Kunsten.

Kunsten er det Skjønnes Evangelium

Dens Opgave væsentlig at vise os Skjønheden

Det er om med Kunsten og dens Værker at vi ville beskæftige os i aften

Kunsten er fleersidig Digtekunst, Musik Bygningskunst Sculptur Maleri Havekunst

Medens vort Folk maa siges at have en veludviklet Evne til at forstaa

Digtekunst og overhovedet er stærkt litterært interesseret cultiveret dertil igjennem Aarhundreder, saa kan man ikke sige at Forstaaelsen af

Skjønhedssandsen for synes Betingelsen for at udvikle

Skjønhedssandsen ikke at have været gode

Den fine Smag som udmærker Franskmændene og Folkene omkring

Middelhavet og vel fremfor Alt Franskmændene er os som Regel ikke

medfødt, der hører øiensynlig mange Generationer til at

Skjønhedstrangen bliver Blod af vort Blod. Kjød af vort Kjød.

II

Vi maa nu arbeide paa at denne Trang maa udvikle vor Evne, saa at den igjennem Generationer ogsaa maa blive os medfødt

Vort Lands skjønne Natur har allerede udviklet denne Evne og Sandsen for Naturens Skjønhed er allerede stærkt voxende i vort Folk.

[her indsat med blå] Kunst Læsning

For at fatte Kunstens Betydning er Tilstedeværelsen af skønne Kunstværker en nødvendig Betingelse og det er lykkeligt for os at vi i vor Hovedstad allerede eie denne Betingelse i rigt Maal

Det sidste Aarhundrede 100 Aar

For 100 Aar siden var saare lidet tilstede men de sidste 100 Aar have beriget os med Kunstens Værker i et ret betydeligt Omfang.

Baade i Privat hjem og offentlige Bygninger og fremfor alt i Museerne findes der nu rigeligt Stof til Belæring. Trydes Boghandel

Det gjælder nu at lade os belære

Jeg skal ikke dvæle ved de offentlige Malerisamlinger og Thorvaldsens Museum, men kun henvise til den Glæde den Nydelse som de byde og som bliver større og større jo mere man hengiver sig dertil

Det som ligger nærmest for mig at tale om paa dette Sted er den rige og meget fuldstændige [fuldstændige] og instructive Samling af den skønneste Kunsts

III

den antike Kunst mest fuldendte Mesterværker som findes paa Kunstmuseet og til hvilke Glyptotheket her er et Supplement Men ved siden af den antike Samling indeholder Glyptotheket, som bekjendt, en Række af rige Samlinger af den moderne Kunst særlig den danske og den franske.

Det er klart at man forstaaer en Kunstner bedre ved at see forskellige af hans Arbeider end ved kun at see et enkelt.

Jeg har derfor bestræbt mig for netop at skabe Samlinger af enkelte udmærkede Kunstneres Arbeide fremfor som saa ofte i Museer at have saamange Kunstnernavne som muligt repræsenterede.

De vil saaledes finde Gamle Bissen Jerichau Freund og Sinding iblandt de danske og Barye, Carpeaux Dubois Falgg Falguière Barrias Delaplanche Chapu Mercie Rodin Meunier blandt de franske og belgiske saa fyldigt repræsenterede med deres ypperste Arbeide - bedre end paa de fleste andre Steder - saa at De kan faa et levende Billede af hver af disse Kunstneres Production

Plaquette Medailler

De vil ogsaa finde en lille Malerisamling her i Glyp. Jeg har selv erfaret, hvorledes det

IV

i min Ungdom - ja den Dag i dag naar jeg gaar i Thorvaldsens Museum var er en behagelig Afvexling Følelse naar jeg har gaaet Stueetagen igjennem at til Afvexling at betragte Malerierne paa 1ste Sal.

Derfor har jeg opstillet denne Malerisamling og derfor ogsaa anlagt denne Palmehave for at de skulle være som en Recreation naar man gik fra den ene Samling af Sculpturer til den anden.

Man siger alle Genrer er tilladte undtagen den Kjedelige. Kjedsomhed er dræbende og Kunstværker maa ikke opstilles, som saa tit i Museer, at man kjedes ved dem.

Dette har jeg søgt at opretholde og [tilføjet med sort] Derfor har jeg heller ikke kaldt denne Samling et Museum, det skal slet ikke være et Museum (Gud give den heller aldrig maa blive det.)

Jeg har kladt den "Glyptothek" Ordet antyder at det er forskjelligt fra et Museum [tilføjet med sort] fordi den har sit Forbillede i Kong Ludwigs Glyptothek i München, som netop er næsten et Ideal af en Kunstsamling, hvor man ligesom løftes til en skjønnere Verden naar man træder ind deri Hvert Kunstværk Hvert Rum skal have sit eget Præg. Kunstværkerne og Salene skulle være i indbyrdes Harmoni

[disposition til talen]

Ia

4 Elemente

Det aandelige Livs Factorer

Gode

Sande

Skjønne

Kunsten er det Skjønnes Evangelium

Det er med Kunsten at vi i aften

Fleersidig

Vort Folk litterairt dannet

Sydboer Blod af deres Blod

Skjønheds sandsen mangler hos os

Generationer

Ib

Vort Lands Natur

Betingelsen for Skjønheds sands

—

Lykkeligt at vi nu have dene Betingelse

—

For 100 Aar siden

Thorv Mus. Maleri, Moltke Rosenborg, Den kgl. Malerisaml, Kunstmuseet,
De aarlige Udstin
Hirschsprungs Samling
Kas - Glyp

[indsat fra modstående side]

Henvise til den Glæde den Nydelse som de byde og som blive større og
større jo mere man hengiver sig dertil

—

Glyp 2 Afdelinger
Den moderne Zahrtmann
en Række af rige Samliger
Bissen
Jerichau
Freund
Sinding
Medailler og Plaquettes
Malerisamlingen

IIa

Thorvaldsens Malerisaml
Recreation

Alle Genre tilladte undtagen den kjedelige.

—

Louvres Malerigalleri

—

Navnet Glyptothek
Harmoni imellem Kunstværker og Rum

IIb

Antik Kunst
Harmoni, Majestat. _

Ro

Ægyptisk Kunst 525
4de Aartusinde Pyramide IV
3^d Labyrinther XII
2 XIX Jøderne

—

Græske Kunst KAS

Sammenligning i Udviklingen med den christelige

Fidias

Praxiteles

Skopas

Den Pergameniske Kunst
voldsom

IIIa

Grækenland erobret 146.

–

Romersk Kunst

Portrait kunst

De tale Latin kunne ikke smile

Virgil

Kunsten uddøer

Portraitet vedbliver længe at være godt

IIIb

Lysbilleder

–

Slutning

Kunstens Nytte

Byens Physiognomi

–

Nydelse praktisk i kort Tid

C.M.

H

Vi maa nu arbejde paa at denne Tegnelse
udvikle sig bedre, saa at den i yngre Generationer
opaa mere bliv og mest:

Det Land skjønt Naturen har allerede udviklet
denne Form af Landet for Naturskolen Skjæbne
er allerede stærkt voksende i vort Følelse.

For at fatte Høiesteren Naturskolen er Tilstedel
varsel af skjønt Kunstværk er udsøgt,
Netskolen og at er lykket for os at vi
i vor Hovedstad allerede er den Naturskolen
i vort Maa.

Det sidste Aar havde 100 Aar
For 100 Aar siden var man i det sidste
men de sidste 100 Aar have berømt os med
Kunstens Værk i et ret betydeligt Omfang.

Naar i Prinsert hjem og offentlig Nævn
og frem for alt i Museer findes der en
rigelig Stoff til Nævn. Faglige Nævn

Det gjælder om at lade os berøre

Jeg skal ikke dvale ved de offentlige Maleri-
samlinger og Thorvaldsens Museum, men kan
henvis til den Plads den Skole er og de
og som bliver store og store jo mere man berører
sig der til.

Det som lyder nærmest for mig et Tale om
dette Skole er den rig og meget fuldstændig og
instruktion Saalig af den skjønteste Kunst

Kunst
Lærning

III

C.M.

den antike Kunst mest faldende Mester-
værker som findes paa Konstnævnets og de
hvide Glyptoteket her er et Supplement
Men ved Siden af den antike Samling indeholder
Glyptoteket, som betjente, en Række af nye
Samlinger af den moderne Kunst særlig den
danske og den franske

Det er klart at man forstaaer en Kunstens
både ved at see forhistorisk og hvor betydelig end
ved kun at see et enkelt.

Jeg har derfor betragtet mig for ret op at skade
Samlingen af antikke udsærte de Konstnævs
Arbejde fremfor som saa ofte: Museen et hvar
saasom Konstnævsene som uvalgt repræsenterede

De vil saaledes finde Jacques Rivier Jérôme
Barthelemy Carpeaux Dubois Poligny
Paulguière Harion Delaplanche Chaput Mercier
Rodin Maurice blandt de franske og belgiske
saa fjeldigt repræsenterede med deres yndede
Arbejde - både end paa de fleste andre steder -
saa at de har faaet et Leve de Niemande af
hver af sine Konstnævs Produktion.

Alajouffre Magnard
De vil ogsaa finde en lille Malersamling her
i Glyptoteket. Jeg har selv erfarer, hvorledes det

IV

C.M.

i min Ungdom. ja den Dag i dag naar jeg gaaer
i Throvaldrens Museum som en betydelig
Polemic Afveexling naar jeg har gaaet i Tuetop i denne
at til Afveexling at betydelig Malerierne gaa
i de Sal.

Jeg har jeg opstillet denne Malerisamling,
og derfor ogsaa anlagt denne Palme som jeg
de skulle saa som en Reverent naar man
gik for den ene Samling og Sculpturer til
den anden.

Man vil alle Genrer og Ellotte indtop
den Hedeleg. Hødsomhed og de andre
i Kunstværker man ikke opstiller, som saa

til i Museum, at man tjener ved den. ^{Samling}

Jeg har jeg ikke et godt billede, ^{der}
Jeg har jeg heller ikke kaldt den Statue
at Museum, det skal blot ikke være at

Museum (Jeg give den heller aldrig som blev
det) Jeg har kaldt den Statue for den ^{der}

det er
forstillet
for et Museum
Jeg har kaldt den Statue for den ^{der}

Alindes, som set op at et Ideal af en
Kunstsamling, som man lyver lifter til en

skjønne Værde som man træder ind der.

Hvert Kunstværk og Hvert Brev skal have

et godt Brev. Kunstværkerne i Salen

skulle være i indbyggede Karmer

C.M.

I a

BESTYRELSEN
FOR
NY CARLSBERG GLYPTOTEK

KJØBENHAVN B D.

4 Elemente

Det aandelige Livs Factore

{ Gode
{ Gode
{ Skjøne

Kunsten er det Skjønes Børn

Det er med Kunsten at vi i ofte

Flersidig

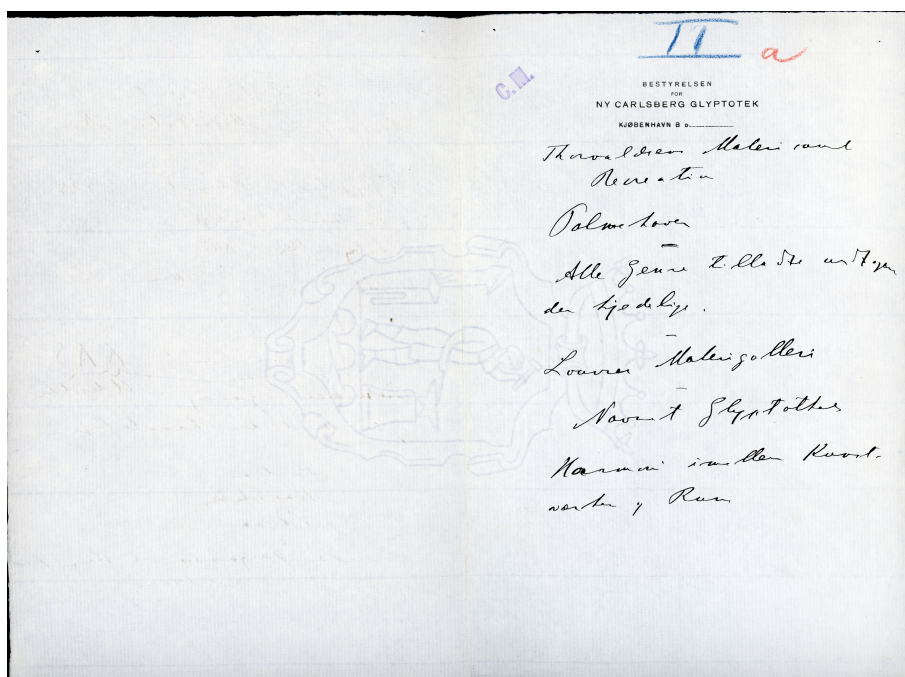
Vort Folk litterært dovent

Sydboer Alod of deres Alod

Skjønhed sødren mangler her i
Generati. over

CARL
JACOBSENS
BREVARKIV

NY CARLSBERGFONDET

CARL
JACOBSENS
BREVARKIV

NY CARLSBERGFONDET

II b

Antik Kunst
Harmoni. Majstat. Ro

Egyptisk Kunst 825
4. Aetnaend. Grevsk. IV
3. Lebygnetten XII.
2. XIX J. den

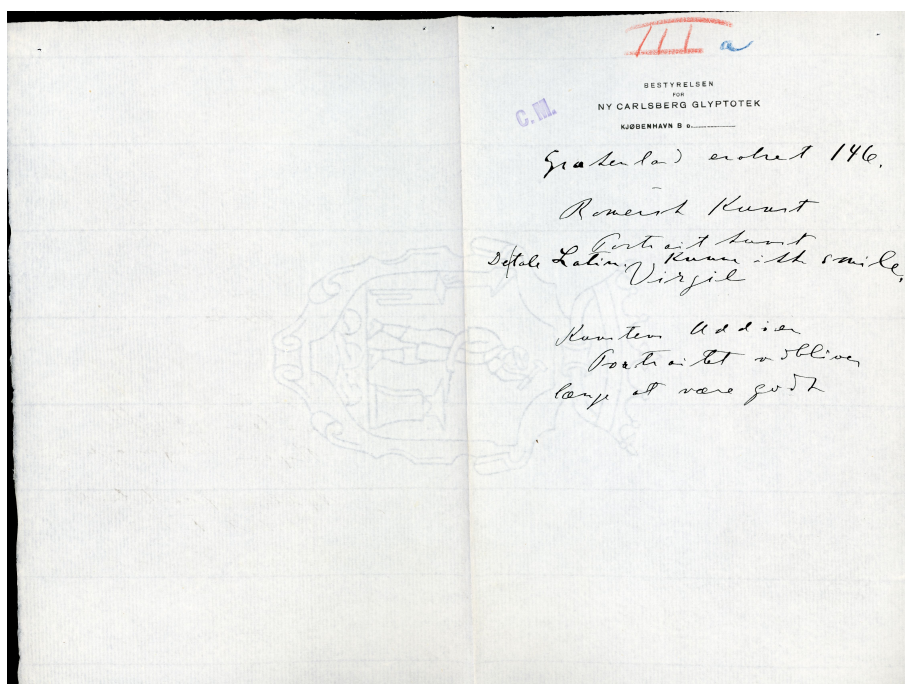
Græk Kunst. KAS
Sammenligning. Uændl.
gen med en Christelig

På den
Kædetten
Hvorn.

De Dargemænd Kunst
volden

CARL JACOBSENS BREVARKIV

NY CARLSBERGFONDET

CARL
JACOBSENS
BREVARKIV

NY CARLSBERGFONDET

